

Duurzaamheidsdeskundige Frank Verhoeven van Duurzaam Boer blijven:

Meer melken met minder krachtvoer

Melkveehouders moeten zich meer focussen op het verhogen van de melkproductie uit eigen ruwvoer, dan op een zo hoog mogelijk melkproductie per koe. Voerefficiëntie zorgt voor een beter saldo tot wel 3 á 4 cent per kg melk en kan het beste via de BEX worden berekend. Dat is de overtuiging van duurzaamheidsdeskundige Frank Verhoeven van Boerenverstand en projectleider van Caring Dairy en Duurzaam Boer blijven

Tekst: Reinout Burgers
Beeld: Ingrid Zieverink

Welke melkveehouder wil nu niet meer melken met minder voer. In de visie van duurzaamheidsdeskundige Frank Verhoeven is dat geen onmogelijkheid. Een melkveehouder moet zich dan houden aan een paar simpele uitgangspunten: kringloopgedachte, kwaliteitsvoer uit gras van eigen grond, focussen op melk per hectare en niet op een zo hoog mogelijke productie, en minder jongvee.

„Door voeradviseurs wordt vaak ingezoomd op het verbeteren van de efficiëntie op koppelniveau en op de korte termijn verhogen van de melkproductie per kg voer. Maar om echt goedkoop te melken, moeten veel melkveehouders de melkproductie per koe loslaten en zien als een gevolg van de kwaliteit van hun eigen voer. Wil je dat je koe 10.000 kg of meer geeft, dan kost dat letterlijk ook wat en dan moet je accepteren dat je krachtvoerkosten hoog zijn. Maar je kunt ook het principe toepassen dat je in een goed ruwvoerjaar een goede melkproductie hebt

en in een minder jaar een lagere productie. Dat is wel relaxter en stukken efficiënter boeren.”

Denken op bedrijfsniveau

Verhoeven is van mening dat melkveehouders moeten afstappen van het streven naar die tijdelijke hoogste productie per kg voer en meer op de lange termijn moeten denken; op bedrijfsniveau in plaats van koppelniveau. Dat betekent meer melk halen uit een kg voer en specifieker uit eigen ruwvoer.

„Melkveehouders lijken tegenwoordig alles te weten over de koe en over melk, maar over het gras en het land weten ze nog steeds veel te weinig. Dat wordt ook niet echt gestimuleerd, want er is maar een persoon die er baat bij heeft en dat is de melkveehouder zelf. De voerindustrie heeft niets aan meer melk uit eigen ruwvoer en toch is dat de essentie voor een betere voerefficiëntie en uiteindelijk een beter saldo.”

„Cono Kaasmakers zet in op die kringloopgedachte en gaat voor meer melk uit eigen voer. In de duurzaamheidsroute van FrieslandCampina staat de kringloop en zorg voor eigen voer ergens

weggestopt en wordt er verhoudingsgewijs te veel aandacht besteed aan klimaat en energie. Terwijl de energiekosten een factor tien kleiner zijn dan de voerkosten. Het loont dus om je meer te focussen op de voerkosten en kringloop dan op energiezuinige technieken.”

Kringloopwijzer

De uitspraken van Verhoeven zijn gebaseerd op jarenlang onderzoek en praktijk op het gebied van duurzame melkveehouderij. Hij werkte tot 2004 op de Wageningen Universiteit. Daarna zette hij zijn eigen bedrijf Boerenverstand op om niet via modellen, maar meer vanuit het boerenverstand met duurzame oplossingen te komen. In 2007 startte hij samen met ETC en Dirksen Managementsupport Duurzaam Boer blijven en heeft inmiddels verschillende projecten in nagenoeg alle provincies opgezet. Hij werd tevens adviseur bij Cono Kaasmakers voor het Caring Dairy programma waar hij Kringloopkompas en de kringloopwijzer introduceerde, zodat melkveehouders zuinig kunnen omgaan met hun mineralen in een kringloopsysteem.

„De kringloopwijzer is een soort oude Minas, maar dan beter. Eigenlijk gaan we door waar de Minas destijds ophield. In dat systeem werd je beloond voor minder krachtvoer en ruwvoer. Door schoner en zuiniger te voeren. Met de kringloopwijzer hervatten we dat voornemen en om de mineralenstroom te berekenen en in kaart te brengen, kunnen we heel goed gebruikmaken van de Bedrijfsspecifieke Excretienorm.”

„We kunnen via de BEX (en kringloopwijzer) berekenen hoeveel er in een koe gaat en hoeveel er uit een koe gaat. Hoeveel stikstof en fosfaat er via de melk en lucht ver-

TOPFOKKERS VOEREN HOOI

Naast het maken van verschillende kleinere kuilen of balen, is één essentiële oogstmethode volgens duurzaamheidsspecialist Frank Verhoeven in vergetelheid geraakt. „Hooi is zo ontzettend belangrijk, maar dat is helaas niet modern. Hoe je koeien moet voeren, is echter niet veranderd en de topfokkers weten dat allang: je moet hooi aan je koeien voeren.”

„Goed hooi geeft een extra effect en samen met bijvoorbeeld bierbostel is dat altijd gezonder dan krachtvoer. Daarnaast moet er minder maïs in het rantsoen. Eiwit moet je uit gras halen.”

Koeien zijn gezonder als het rantsoen goed in elkaar steekt en daarin schuilt een ander aspect om de voerefficiëntie te verbeteren via eigen grasproductie: gezonde koeien leven langer, waardoor er minder jongvee hoeft te worden aangehouden. „Voor een betere voerefficiëntie moet een melkveehouder minder jongvee aanhouden. Jongvee betekent minder melk uit meer voer. Durf daarom vroegtijdig te selecteren en zorg voor een langere levensproductie van de koeien.”

dwijnt en hoeveel er op het land wordt gebracht. We kunnen dan ook heel goed berekenen wat de voerefficiëntie is.”

Extensieve bedrijven

Om meer melk uit eigen voer te halen en een betere voerefficiëntie te krijgen, moeten veel bedrijven toch nog wel een grote stap maken in het optimaliseren van hun grasproductie en -opslag. Maïs is in de ogen van Verhoeven toch een gewas dat je niet te veel moet telen. Dat is goed als je de koeien veel krachtvoer wilt voeren, maar niet om de voerefficiëntie te verbeteren.

„De grootste uitdaging voor extensieve bedrijven, en dan bedoel ik bedrijven die onder de 15.000 kg melk per hectare produceren, is de grasproductie te verbeteren. Meer gras en kuilen van betere kwaliteit. Nu worden veel melkveehouders Brabantse situaties aangepaard, intensief met veel aankoop, terwijl ze de wereld aan

voer hebben. Je kunt echt veel meer halen uit eigen ruwvoerproductie door met verschillende kuilen te werken en de kwaliteit van de kuilen optimaal te houden.”

„Oorzaak nummer één van slechte voerefficiëntie is broei in de kuil. Broei kost geld. Investeer daarom in je ruwvoerkwaliteit. En nummer twee: zorg dat je dat voer ook optimaal gedurende het jaar kunt voeren. Koop dus een voermengwagen en investeer in kuilopslag of maak gebruik van balen in plaats van een kuil. Zorg daarnaast dat je de groei van het gras meet met een grashoogtemeter.”

„In Nieuw Zeeland hebben ze een ‘quad’ die via sensoren de hoogte en de kleur van het gras meet, zodat je precies weet hoeveel gras er op het land staat en met wat voor gehalten. Je kunt dan heel precies verschillende kuilen maken en met een voermengwagen het juiste rantsoen samenstellen. Je hebt dan veel minder krachtvoer nodig.”

Wie niet wil investeren in het optimaliseren van de eigen ruwvoervoorziening rest nog een ander alternatief. „Wordt lid van een voercentrum. Laat hen de ruwvoervoorziening regelen.”

Melkveehouders kunnen volgens Frank Verhoeven op krachtvoerkosten besparen door in een minder kuilvoerjaar een lagere melkproductie te accepteren.

